L. s. 1.542. We Lwowie, dnia 20. października 1904.

Alcg. 239

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wniosku posła Maryewskiego, w sprawie założenia domów przymusowej pracy i kolonii poprawczej dla małoletnich przestępców.

Wysoki Sejmie!

Sprawa podniesiona przez posła Maryewskiego, niejednokrotnie była przedmiotem obrad i uchwał Wydziału krajowego, Komisyi administracyjnej i Wysokiego Sejmu. Po raz pierwszy, Sejm uchwałą z 22. grudnia 1886 domaga się od Wysokiego Rządu zaprowadzenia u nas w kraju tego rodzaju zakładów.

Rząd odpowiada, że własnym kosztem nie postawi, jednak przyczyni się do powstania takich zakładów, których cel i pożyteczność uznaje.

Wydział krajowy sprawozdaniem z 11. grudnia 1888 przedstawia Sejmowi program prac przygotowawczych, mających na celu dokładne zbadanie potrzeby zakładów pracy przymusowej i poprawczych w Galicyi.

Obszerne sprawozdanie z dnia 27. sierpnia 1889 wykazuje potrzebę i program takich zakładów, a kończy się wnioskiem założenia w Galicyi przynajmniej dwóch zakładów pracy przymusowej dla dorosłych na 250 osób i jednego dla małoletnich na 150.

Komisya administracyjna sprawozdaniem z 25. października 1889 w zasadzie przyjęła zapatrywania Wydziału krajowego, zażądała jednak szczegółowszego zbadania kosztorysów i zwiedzenia miejsc i przeprowadzenia studyów na miejscu przez Wydział krajowy w Studzieńcu co do osady dla nieletnich przestępców i w krajach posiadających zakłady pracy przymusowej.

Sejm oświadczył się za wnioskiem Komisyi administracyjnej.

W roku 1890 Wydział krajowy powołuje ankietę dla zastanowienia się nad tą sprawą i wysela swego członka dla zbadania takich zakładów w Bernie, Eggenburgu, Korneuburgu, Wiener Neudorf, Znaimie oraz osady w Studzieńcu.

Sprawozdanie z 5. paździermika 1890 jest wynikiem tych badań i oświadcza się stanowczo za oddzieleniem zakładów pracy przymusowej od kolonii rolniczo-poprawczej dla nieletnich.

Komisya administracyjna sprawozdaniem z 9. listopada 1890 oświadcza się za systemem przyjętym w Studzieńcu w Królestwie polskiem, t. j. za systemem familijnym dla obu kategoryi niewoleńców tak dorosłych jak małoletnich a kończy się poleceniem Wydziałowi krajowemu poczynienia bezwłocznie starań o kupno gruntów na cele takiej osady.

Sejm uchwalił wnioski Komisyi administracyjnej na posiedzeniu 21. listopada 1890 r.

Wydział krajowy sprawozdaniem z 19. marca 1892 ustala jakość i położenie gruntów potrzebne na takież zakłady i omawia warunki niezbędne do ich rozwoju.

Sejm na tejże sesyi poleca Wydziałowi krajowemu przedstawić stanowcze wnioski wraz z planami i kosztorysami.

Sprawozdaniem z 3. maja 1903 Wydział krajowy przedstawia jako najbardziej naglące stworzenie kolonii poprawczej dla nieletnich przestępców, i proponuje

na ten cel zakupno majątku Tuligłowy. Preliminowany koszt tej osady 408.000 K. pokryje fundusz policyi krajowej (205.514 K.), spodziewana co najmniej 40% dotacya rządowa oraz pożyczka hipoteczna.

Sejm na sesyi w r. 1903 przedłożenia tego nie załatwił.

Na następną sesyę Wydział krajowy znowu wraca z tem przedłożeniem, ale rozszerzonem, bo żąda, aby równocześnie z osadą rolniczo-poprawczą dla nieletnich kreować jedną osadę dla dorosłych.

Wydział krajowy spodziewa się, że Rząd w połowie przyczyni się do ponoszenia kosztów.

Komisya administracyjna podziela zapatrywanie Wydziału z tą zmianą, że żąda tylko kreowania osady dla nieletnich.

Sejm w dniu 5. lutego 1904 przyjmuje i uchwala przedłożenie Komisyi administracyjnej.

Sprawozdaniem z dnia 15. stycznia 1895 Wydział krajowy przedstawia, że w Tuligłowach zakładu być nie może, bo w międzyczasie sprzedane zostały i proponuje kupno Bylic.

Rząd zaczyna w tym czasie robić trudności, subwencyi wprawdzie nie odmawia, ale żąda najprzód zmiany kosztorysu. Wydział krajowy wymagane zmiany przedłożył. Więc znowu w r. 1898 i 1902 zażądał Rząd powtórnej przeróbki planów i zbadania sprawy ze stanowiska sanitarnego, zarazem w zasadzie przyrzekł Rząd udzielenie 40% kosztów założenia osady.

Bylice zmieniły właściciela. Wydział krajowy odpowiedział rządowi w lipcu 1903, że na razie dalszych zaprzestaje czynić kroków.

Konieczności udowadniania potrzeby wykazywania niezbędności założenia zakładu kolonii rolniczo-poprawczej dla małoletnich przestępców poniżej lat 18, Komisya administracyjna nie widzi, bo sprawa ta jest już uznaną tylokrotnemi sprawozdaniami Komisyi administracyjnej, wyczerpującemi i znakomicie opracowanemi przedłożeniami Wydziału krajowego i uchwałami Sejmu.

Zastanowienie pobudzić musi nie kwestya potrzeby tylko konieczność zważania na zły stan budżetu krajowego

Ponieważ obecnie sprawa na nowo traktowaną być musi, tem więcej, że doświadczenie lat ostatnich wiele w urządzeniach takich zakładów zmieniło

ponieważ budżet krajowy w złych znajduje się warunkach,

ponieważ z roku obecnego publikacya Dra Serkowskiego „Studya w sprawie przymusowego wychowania zaniedbanej młodzieży“ oblicza możebność stworzenia takiego zakładu, znacznie mniejszym nakładem, a Wydział krajowy zdania swego o tem wyrazić nie miał sposobności,

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Maryewskiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku.

Wydział krajowy w swem przedłożeniu zechce się obracać możliwie w tych ramach, aby koszt założenia zakładu nie przenosił sumy krajowego funduszu policyjnego, który na to ma być przeznaczonym, dalej 40% dotacyi rządu, jakoteż pożyczki hipotecznej do połowy wartości projektowanego zakładu zaciągnąć się mającej.

Wydział krajowy w pierwszym rzędzie przedłoży plany na zakład kolonii poprawczej dla małoletnich przestępców.

Przewodniczący: **_Jan Szeptycki._**

Sprawozdawca: **_Jabłoński._**